

Concept Verslag Gebruikersoverleg Aquo laat data stromen

Opsteller
Sigrid Hendrikse

Onderwerp
Concept Verslag Aquo Gebruikersoverleg

Notulist
Sigrid Hendrikse (IHW)

Datum en plaats overleg
25-05-2023, Online via Teams

Voorzitter
Dolf Daal (IHW)

Kenmerk
-

Aanwezigen
Erik Algra (RWS), Arne Klink (Eurofins), Pim van Avesaath (RWS), Dick Vastenhoud (WS Fryslan), Dolf Daal (IHW), Elsa Boeve (IHW), Eric van der Veeke (WS Scheldestromen), Ferry van Tol (Aqualab Zuid), Harmen Willemse (SIKB), Hinne Reitsma (IHW), Jan Klein (WDODelta), Joost Voortman (IHW), Erik Kottier (WS Zuiderzeeland), Leontien van der Molen (Vechtstromen), Lida de Vent (IHW), Marcel de Lezenne Coulander (Aquon), Maurice Gerits (WS Limburg), Joep Meeuwssen (RWS), Michel Slootweg (WSHD), Alfred van Mourik (WSRL), Petra Liebrand (HWH), Anne Rutgrink (HHSK), Frank van Schaik (WSRL), Stephany de Maaijer (IHW), Jan Tjalling van der Wal (WUR), Wijnand van Riel (IHW), Wilfred Wiegman (WDODelta), Rene Zander (Waterproef), Sigrid Hendrikse (IHW).

Afwezigen
-

1. Opening (Dolf)

Voorzitter Dolf komt iets later uit een ander overleg, de opening wordt gedaan door Stephany de Maaijer, welkom aan alle aanwezigen!

2. Mededelingen (Dolf)

- Het Aquo-team heeft afscheid genomen van Koos Boersma begin mei, en eerder dit jaar al van Marga Bogaart. Dolf Daal volgt Koos op en Lida de Vent heeft voor een deel de werkzaamheden van Marga overgenomen.
- Updateronde 2023/06: De Expertgroepen zijn 11 mei geweest, hierop volgen binnenkort de Technische werkgroepen en het CCvD-D. Naar verwachting kunnen de behandelde wijzigingsverzoeken dan weer eind juni / begin juli doorgevoerd zijn.
- Halverwege dit Gebruikersoverleg zullen we een kleine quiz houden. Hiervoor kun je het beste op je telefoon of tablet naar www.menti.com gaan, houd deze vast bij de hand! De winnaar krijgt een appeltaart!

Een samenwerkingsprogramma van:

Interprovinciaal Overleg

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

UNIE VAN
WATERSCHAPPEN

Concept Verslag

- Nieuwe voorzitter Dolf Daal sluit aan in het overleg en stelt zich voor. Dolf komt van het Hoogheemraadschap van Delfland en is bij het Informatiehuis Water gestart als omgevingsmanager voor de DD-API en de Aquo standaard.

3. Actiepunten (Dolf)

Er zijn geen actiepunten vanuit gebruikersoverleg afgelopen oktober (2022).

4. Projectmatige aanpak uitbreidingen op Aquo (Stephany)

Sommige vraagstukken die momenteel bij het Informatiehuis Water liggen zijn te groot om als wijziging in het wijzigingsproces te behandelen, en willen we in de toekomst als projecten gaan aanpakken. Hiervoor zijn we bezig met een capaciteitsaanvraag. Hopelijk kunnen we daardoor de grotere vraagstukken structureel beter aanpakken, met een snellere afhandeling tot gevolg.

5. Uitwisseling van gegevens over environmental DNA (Sigrid)

Na het gesprek in september, waarbij we hebben bekeken wat voor soort onderzoek er plaats vindt, wat dit voor soort gegevens oplevert, en wat er eventueel ontbreekt in de Aquo-standaard om deze uit te kunnen wisselen, hebben we afgesproken dat hier een eerste opzet voor wordt gemaakt om samen verder aan te kunnen werken. AQUON heeft eind oktober een voorzet geleverd van wat voor informatie er uitgewisseld zou moeten worden. Sigrid heeft deze met het Aquo-team behandeld en besproken met een aantal experts en in de afgelopen Expertgroep Ecologie. Er is een wijzigingsvoorstel voor gemaakt W-2211-0030 wat verder uitgewerkt moet worden. Hierin is het vooral een puzzel wat er bijvoorbeeld onder bestaande domeintabellen kan vallen zoals monsterbewerkingsmethode, waardebepalingstechniek en waardebepalingsmethode. Het lastige is dat de NEN-normen nog in ontwikkeling zijn en we moeten zoeken naar hoe we de verschillende methodes dan op kunnen nemen. Hierbij is ook gekeken wie er nog meer kunnen meedenken in een e-DNA-expertgroep. Er zijn al aanmeldingen binnen gekomen, maar meer zijn zeker welkom (meld je aan via servicedesk@ihw.nl).

Jan Tjalling: ook al mensen vanuit WMR? Sigrid: Nee alleen WMR genoemd, dus graag een contactpersoon aanleveren!

6. Terugkoppeling waarnemingssoort efficiënter (Dolf)

Zoals eerder uit de reacties in het Aquo Gebruikersoverleg is gebleken, moet de functionaliteit van de waarnemingssoorten behouden blijven. Het Informatiehuis Water wil dit echter efficiënter gaan inrichten voor beheer en heeft hiervoor een werkgroep van gebruikers opgericht. De 1^e meeting is op 1 febr. geweest en 29 maart de 2^e. In de tweede meeting is gekeken naar welke oplossingen de gebruikers zien. Het zou kunnen dat IHW een technische voorziening beschikbaar gaat stellen zodat de gebruikers zelf de waarnemingssoorten kunnen aanmaken en bewerken.

Jan Tjalling: het is niet altijd duidelijk welke combinatie van grootheid, eenheid, hoedanigheid, etc. de voorkeur heeft, dan is de WNS wel een fijne plek om dit na te kunnen zoeken.

Lida: ik had deze week ook een WNS-aanvraag waarbij de combinatie van onderdelen niet goed samenging. Ik merk dus ook dat het een uitdaging is om te zorgen dat hier geen fouten in ontstaan. Dolf: ja dat is iets waar we rekening mee moeten houden met wat we aan gaan bieden.

Pim: Wat is de status van beheer van de WNS nu? Hoe gaat deze in de toekomst beheerd worden? Wat wordt de status als deze niet door IHW beheerd wordt? Dolf: we blijven de WNS wel onder beheer houden!.

Concept Verslag

7. ****AQUO-QUIZ** (Stephany)**

Via mentimeter je kennis testen, wie komt als winnaar uit de bus en wint de brievenbusappeltaart? Pak je telefoon of tablet en ga naar www.menti.com.

Het was een spannende race, waarbij Anne er bijna met de taart vandoor ging, maar deze uiteindelijk werd gewonnen door Pim! Gefeliciteerd Pim, de appeltaart komt z.s.m. naar je toe. Graag ontvangen wij jouw adresgegevens op mailadres servicedesk@ihw.nl, i.v.m. het versturen van de brievenbustartaart.

8. **Verbeteren proces Expertgroepen (Stephany)**

Het Informatiehuis Water wil gaan kijken hoe het proces rondom de Expertgroepen verbeterd kan worden. We proberen nu bijvoorbeeld al om de experts al eerder in het proces in te schakelen bij het behandelen van wijzigingsverzoeken, zodat de gekozen oplossing al goed aansluit bij de wens van de gebruikers. Maar we zijn op zoek naar hoe het nog beter kan. Afgelopen januari is er een enquête de deur uitgegaan naar alle EG leden. We zijn enorm content met de respons: maar liefst 46% van de genodigde heeft gereageerd. Bovendien waren we enorm blij met de hulp die velen aanboden om verder met ons mee te denken. Daarom is er o.a. een brainstormsessie met experts georganiseerd, en zal daar nog een vervolg op komen. Hoe en wanneer volgt z.s.m.. We willen het nieuwe werkproces voor 2024 ingericht hebben.

9. **Evaluatie Aquo-standaard op PTLU-lijst Forum Standaardisatie (Stephany)**

Het Forum Standaardisatie heeft eind 2022 geëvalueerd of het nog nodig is dat de Aquo-standaard (en SIKB0101 en 0102) op de Pas-Toe-Of-Leg-Uit-lijst van de Verplichte Openstandaarden moet blijven.

Conclusie: ja, met een aantal aanbevelingen. Stephany heeft een presentatie over deze aanbevelingen:

1. Om het gesprek aan te gaan met oppervlaktewaterbeheerders om te onderzoeken wat er nodig is om de Aquo-standaard voor hen beter te laten werken.

Reactie IHW: Het Informatiehuis Water zal dit gesprek zeker aangaan. We zijn al enige tijd bezig om de opzet van de expertgroepen (EG's) te evalueren en waar nodig aan te passen. Op basis van deze aanbeveling zal hiervoor bij de eerstvolgende EG Waterveiligheid/-Systeem op 11 mei extra aandacht zijn. Tevens zullen alle aanbevelingen besproken worden in het Aquo-Gebruikersoverleg op 25 mei.

2. Om verder onderzoek te doen naar de signalen dat adoptie van de Aquo-standaard bij provincies tegenvalt.

Reactie IHW: Het Informatiehuis Water is zich bewust van een applicatie bij de provincies (nl. het Zwemwaterportaal) die niet voldoende conform de Aquo-standaard is gebouwd. Hierover wordt al langere tijd gepoogd het gesprek aan te gaan, tot op heden zonder resultaat. Daarentegen is de uitwisseling van de grondwatermonitoring wel conform Aquo. Hiervoor zijn het afgelopen jaar ook aanpassingen gedaan om de GAR uitwisseling te faciliteren. Dit punt gaan we bespreken met ons IPO contactpersoon om te kijken met welke groep bij de provincies we dit het beste kunnen bespreken.

3. Scherp in het oog te houden dat implementaties van de Aquo-standaard inderdaad kloppen met de standaard om interoperabiliteit hoog te houden.

Reactie IHW: Het Informatiehuis Water is de afgelopen jaren (en dat zal de komende jaren doorlopen) bezig om de standaard begrijpelijker te maken. Dit zal o.a. tot resultaat hebben dat implementaties eenvoudiger kunnen zien dat ze aan de Aquo-standaard voldoen. Het plan is ook om hiervoor tooling te ontwikkelen. Nemen we op in ons jaarplan om niet uit het oog te verliezen.

4. Om bij medewerkers te sturen op kennis van business, techniek en standaarden. Dit zal de ontwikkeling van de standaard ten goede komen.

Reactie IHW: Het Informatiehuis Water is hiermee al begonnen. Doordat het in de markt moeilijk is om mensen met de juiste kennis en expertise te krijgen zijn we begonnen met het zelf opleiden medewerkers in techniek en standaard. Doordat de business steeds meer omvattend wordt zijn we hiervoor afhankelijk van de input van expertgroepleden. Ook om die input te verbeteren worden stappen ondernomen, zie sheet 3.

Concept Verslag

5. Om softwareleveranciers en oppervlaktewaterbeheerders te betrekken bij de doorontwikkeling van de standaard. Dit kan onder andere door te sturen op minder vakinhoudelijke vergaderingen en de discussie te laten gaan over de standaard.

Reactie IHW: Het Informatiehuis Water gaat de bemensing van de technische werkgroepen (TW's) evalueren en waar nodig aanpassen zodat softwareleveranciers zich meer betrokken zullen voelen. Door de scheiding tussen expertgroep (inhoudelijk) en TW (technische implementatie) zou de juiste discussie al op de juiste plek gevoerd moeten worden. Hier wordt voortdurend op gelet. In het verleden werden discussies waarschijnlijk vaker in de verkeerde groep gevoerd. Doordat er voornamelijk oud deelnemers aan de TW zijn geïnterviewd voor de evaluatie kan dit de resultaten hebben gekleurd.

6. Om te blijven communiceren over de opname van (onderdelen van) de Aquo-standaard in de BRO en de impact hiervan op de standaard en haar gebruikers.

Reactie IHW: Nemen we op in ons jaarplan om niet uit het oog te verliezen.

Pim: je zei misschien is het niet meer nodig om op het Forum Standaardisatie genoemd te worden. Het lijkt mij dat het heel belangrijk is om daar genoemd te worden op de lijst van verplichte open standaarden.

Stephany: het is inderdaad heel fijn dat we daar op staan, want als je bijvoorbeeld als inkoper software gaat aankopen dan kan je makkelijk op deze lijst kijken welke standaarden er nodig zijn. Maar bijvoorbeeld een standaard als PDF heeft hier wel op gestaan, en is inmiddels zo wijd verspreid dat hij niet meer op deze lijst hoeft te staan omdat hij al zo veel gebruikt is. Dit lijkt mij ook mooi voor de Aquo-standaard, maar misschien voor de verre toekomst. Pim: over de beslisboom die op het Forum bestaat kwam ik nooit op de Aquo-standaard terecht, Stephany: wij hebben commentaar geleverd en nu is de beslisboom aangepast.

<https://www.forumstandaardisatie.nl/beslisboom/beslisboom-open-standaarden> Aan de gebruikers: je kan deze beslisboom eens bekijken en bijvoorbeeld met jouw afdeling inkoop delen om te gebruiken en bewust te maken van o.a. de Aquo-standaard.

10. Synchronisatie Biotaxon domeintabel (Stephany)

Er loopt een project om een nieuwe domeintabel te maken naast de Biotaxon domeintabel. De nieuwe tabel wordt automatisch gesynchroniseerd met de TWN-lijst. Op termijn wordt de domeintabel Biotaxon stop gezet (die wordt dan niet meer geüpdatet)

In IM Metingen zit de domeintabel Biotaxon, dit is een uittreksel van de TWN-lijst. Eens in de zoveel tijd wordt deze handmatig gesynchroniseerd. We zijn nu bezig om een nieuwe domeintabel te ontwikkelen die dagelijks synchroniseert met Taxainfo (de vernieuwde TWN-lijst incl. plaatjes). We hebben inmiddels ook een eerste bijeenkomst met een aantal gebruikers gehad om het resultaat te laten zien en hun commentaar mee te kunnen nemen om te verbeteren. Het doel is dus om met deze nieuwe tabel uiteindelijk de oude Biotaxon domeintabel te laten vervallen. Hierbij ook de oproep: wil je hier over meedenken, meld je dan aan bij servicedesk@ihw.nl !

Jan Tjalling: ik was bij die laatste bijeenkomst maar wat me nu niet duidelijk is en wat ik wel belangrijk vind is dat er volgens mij een kans blijft liggen om deze lijst internationaal te kunnen gebruiken, omdat er nu niet wordt aangesloten bij een aantal bestaande internationale bestaande lijsten/databases. Bovendien lijkt de keuze om de wetenschappelijke naam als key te willen gebruiken me foutgevoelig. Stephany: het inhoudelijk beheer van de TWN lijst ligt bij RWS, daar willen we ook niet tussen zitten. Maar we willen wel helpen om deze discussie te voeren. Pim: mee eens, maar door de koppeling met EMODNED wordt hier door IHW in voorzien. Jan Tjalling: ook bijvoorbeeld waterschappen kunnen er belang bij hebben dat er internationaal uitgewisseld kan worden. Wij hebben daar zelf ook ervaring mee.

Ferry: een vraag over het technische ID van SIKB, wordt dit later besproken? Stephany: Ja dit komt tijdens de bijeenkomsten over dit onderwerp aan bod. Daarom is het slim om bij die bijeenkomsten aan te sluiten zodat dit wordt afgestemd, zodat de nieuwe tabel voldoet aan de verwachtingen. Vanzelfsprekend komt het uifaseren van de domeintabel Biotaxon via een wijzigingsvoorstel langs de technische werkgroep Metingen.

Concept Verslag

11. Aquo als ontologie (Wijnand)

Enkele jaren geleden zijn door het Informatiehuis Water de FAIR-principes geadopteerd. Volgens deze principes moet data Findable (vindbaar), Accessible (toegankelijk), Interoperable (uitwisselbaar), Reusable (herbruikbaar) zijn. Om een start te maken met deze principes, is de oude Aquo (Aquoex, Aquo-DS en de Informatiemodellen Water) gemigreerd naar een mediawiki-platform. Nu is het tijd om de onderliggende structuur aan te pakken en de functionaliteit te vergroten, zodat de uitwisselbaarheid en de herbruikbaarheid verbetert. De laatste tijd hebben we vanuit onze gebruikers ook veel vragen gekregen over uitwisselen en koppelen met andere standaarden en of we gegevenssets aan elkaar kunnen linken. Om deze vragen te gaan beantwoorden is het project 'Aquo als Ontologie' gestart. Wijnand van Riel is als Data-architect ingehuurd door het Informatiehuis Water, en is daarbij onder andere werkzaam aan dit project.

Er zijn een aantal interne drijfveren voor de doorontwikkeling van de Aquo-standaard. Deze gaan allemaal over hoe we de verbinding gaan zoeken met andere standaarden, ook internationaal, en hoe we dezelfde taal gaan spreken. Verder zijn er externe drijfveren; Het beschikbaar komen van nieuwe standaarden en normen, zoals herziene NEN3610:2022 met daarin een representatie in Linked Data, beschikbaar komen van NEN2660-2, vraag om Linked Data versies van sectorstandaarden, bredere adoptie van Metamodel Informatie Modelling bij (semi)overheidsorganisaties en de adoptie van het werken met ontologieën.

Wat is een ontologie? Als je dit vanuit de Aquo-standaard bekijkt is het een combinatie van een begrip met een definitie, met relaties naar andere begrippen en hun bronnen en overkoepelende klassen. Beschrijf je dit allemaal in een programmeertaal dan is het een ontologie. Voeg je hier instanties/voorbeelden aan toe dan heb je een kennisgraaf. Op dit moment is de Aquo-standaard nog meer een taxonomie en is de stap naar een ontologie nog te nemen. Dit moet gebeuren door de begrippen die nog niet goed gelinkt zijn van de juiste relaties te voorzien, en in de juiste klassen in te richten, en de juiste functies aan objecten toe te voegen. Hierbij kunnen we ook kijken naar wat andere standaarden daar over zeggen.

Als je ontologie goed is ingericht heeft dat een aantal voordelen. Je kan onder andere relatief eenvoudig linken aan andere standaarden en hiermee informatie uitwisselen. Bovendien krijg je heel inzichtelijk waar er gaten zitten in je datakwaliteit tijdens het maken van de ontologie. We zijn ook geïnspireerd door een aantal andere standaarden die al een Linked Data implementatie hebben, zoals NEN3610:2022, NEN2660, NEN2767, het GWSW, de CBNL en de NEN81346.

Het project is nu in de opstartfase waarbij er een Project Start Architectuur wordt gemaakt. De Aquo-wiki en IMWA blijven bestaan, maar de ontologie wordt een aanvulling op de standaard. Het gaat zorgen voor een kwaliteitsverbetering. De scope is om ons voorlopig te beperken tot het domein van de Informatiemodellen Water (IM Metingen blijft dan nog buiten scope), en er is een voorkeur om te beginnen met de afvalwaterketen.

De presentatie is bijgevoegd aan de mail. Mensen die willen meedenken kunnen zich aanmelden bij servicedesk@ihw.nl ! Joep geeft aan dat hij graag mee wil denken.

12 IHW Agenda; geplande bijeenkomsten (Dolf)

Op <https://www.ihw.nl/agenda> kun je altijd zien wat er voor activiteiten op de planning staan bij het Informatiehuis Water.

volgt	volgt	Bijeenkomst over modellen
1-6-2023	09:00 - 13:00	Digitale Delta community-dag
8-6-2023	09:30 - 12:30	TW Aquo & Metingen (adviseurend)
23-6-2023	10:00 - 12:30	CCvD-D (besluitvormend)

Concept Verslag

11-9-2023	13:30 – 15:30	Introductie op de Aquo-standaard
29-9-2023	10:00 – 12:00	CCvD-D (informatief)
11-10-2023	Volgt	Netwerkdag Informatiehuis Water , extra feestelijk vanwege het 12,5 jarig bestaan van het Informatiehuis Water
12-10-2023	10:00 – 16:00	EG's divers
2-11-2023	10:00 – 12:30	TW Aquo & metingen (adviserend)
24-11-2023	10:00 – 12:00	CCvD-D (besluitvormend)

13 Volgende bijeenkomst

Het volgende Gebruikersoverleg is nog niet gepland, maar vindt waarschijnlijk plaats in het najaar 2023.

14 Rondvraag

Pim: ik werk voor IHM, we zijn een route aan het maken voor projectdata, om een plek te vinden voor opslag. Als jullie en repository weten voor zoetwaterdata laat het me dan weten.

Sigrid: Pim stuur a.u.b. je adresgegevens naar servicedesk@ihw.nl om de appeltaart te ontvangen!

15 Sluiting

De vergadering werd gesloten. Bedankt voor de grote opkomst en de vragen en discussies. Uit dit overleg volgde deze actiepunten.

#	Actie	Uitvoerende	Statusdatum	Status
20230525-01	Contactpersoon WUR aanleveren voor werkgroep e-DNA	Jan Tjalling	20230525	Nieuw
20230525-02	Appeltaart sturen naar de winnaar van de Quiz	IHW / Nienke	20230525	Nieuw
20230525-03	Presentatie Wijnand meesturen met het verslag van dit overleg	Sigrid	20230525	Nieuw
20230525-04	Pim melden als ze een repository weten voor zoetwaterdata	Aquo-gebruikers	20230525	Nieuw